

## SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA RYNKU PRACY W WOJ. PODLASKIM W 2011 ROKU

W końcu 2011 r. w urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowane były 3573 bezrobotne osoby niepełnosprawne, czyli o 154 osoby (tj. o 4,5%) więcej niż rok wcześniej. Wzrost liczby bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych był na zbliżonym poziomie (o 3,4%). Osoby niepełnosprawne stanowiły w końcu 2011 roku 5,4% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu 2010 roku – również 5,4%).

W ewidencji urzędów pracy pozostawało też 730 niepełnosprawnych osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy.

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych były 1474 kobiety (stanowiły 41,3%) i 2099 mężczyzn (58,7%). W porównaniu do 2010 r., przy wzroście ogólnej liczby bezrobotnych niepełnosprawnych o 4,5%, liczba bezrobotnych kobiet niepełnosprawnych zwiększyła się o 3,4%, a liczba bezrobotnych mężczyzn o 5,3%. Zatem wyższy wzrost bezrobocia w omawianej grupie dotyczył mężczyzn.

W końcu 2011 roku prawo do zasiłku posiadało 463 niepełnosprawnych bezrobotnych, czyli 13,0%, podczas gdy wśród ogółu populacji prawo do zasiłku posiadało 8145 osób, czyli 12,4% zarejestrowanych. W ciągu roku odnotowano wzrost niepełnosprawnych zasiłkobiorców o 17,2% (wśród ogółu bezrobotnych zasiłkobiorców o 8,1%).

Spośród zarejestrowanych w końcu 2011r. bezrobotnych osób niepełnosprawnych, najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 45-54 lata – 32,8%, najmniej liczne były natomiast najmłodsza i najstarsza grupa wiekowa – odpowiednio: 18-24 lata - 5,9% i 60 lat w więcej - 8,4%.

Populację osób niepełnosprawnych cechuje niski poziom wykształcenia. Na koniec 2011 roku najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 1304 osoby, co stanowiło 36,5% bezrobotnych w tej grupie. Warto zauważyć, że w liczbie bezrobotnych ogółem udział ten był zdecydowanie niższy i wyniósł 27,3%. W omawianej kategorii 170 osób legitymowało się dyplomami wyższych uczelni, co stanowiło 4,8% bezrobotnych osób niepełnosprawnych, wobec 13,1% bezrobotnych z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych ogółem.

Bezrobotni niepełnosprawni to najczęściej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności (dawna III grupa inwalidzka) – 82,8% bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Umiarkowany stopień niepełnosprawności (II grupa inwalidzka) posiadało 15,9% osób. Nieliczną grupę stanowiły osoby bezrobotne ze znacznym stopniem niepełnosprawności (I grupa inwalidzka) – 1,3%. Najczęściej występujący wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie narządu ruchu (1151 osób – 32,2%), choroby narządu wzroku (429 osób – 12,0%), choroby psychiczne (420 osób – 11,8%) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (387 osób – 10,8%).

W końcu 2011 r. spośród zarejestrowanych niepełnosprawnych osób bezrobotnych najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem 10-20 lat – 768 osób, tj. 21,5% bezrobot-

nych w omawianej grupie. Zatem co piąty bezrobotny w omawianej grupie legitymował się takim stażem. Jednak podkreślenia wymaga fakt, że w liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych tylko 12,0% nie posiadało stażu pracy, a kolejne 12,8% legitymowało się stażem do 1 roku, podczas gdy odsetki te w ogólnej zbiorowości bezrobotnych były znacznie wyższe (odpowiednio: 24,8% i 15,7%).

**Wśród bezrobotnych z niepełnosprawnością dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 1185 osób, czyli 33,2% bezrobotnych w tej grupie.** Kolejnych 685 osób (19,2%) pozostawało bez pracy przez okres 12-24 miesiące. Łącznie nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy i dłużej zarejestrowanych w urzędzie pracy było 1870 osób niepełnosprawnych i stanowiły one 52,3% tej kategorii bezrobotnych. Dla porównania, dla ogółu bezrobotnych ten odsetek wyniósł 39,1%. Oznacza to, że osoby niepełnosprawne, jeśli trafią do rejestrów urzędów pracy, to mają znacznie większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Niepełnosprawność jest czynnikiem różnicującym terytorialnie. Odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie **kształtował się w przedziale od 8,0% w powiecie suwalskim do 1,2% w powiecie sejneńskim – rozpiętość udziału wyniosła 6,8 punktu proc.**

**Bezrobotni niepełnosprawni wg powiatowych urzędów pracy w końcu 2011r.**

<b>Powiatowy Urząd Pracy</b>	<b>Liczba bezrobotnych ogółem</b>	<b>w tym niepełno- sprawni</b>	<b>% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych</b>
Augustów	4127	138	3,3
Białystok	23579	1573	6,7
Bielsk Podlaski	2104	163	7,7
Grajewo	4210	107	2,5
Hajnówka	2039	140	6,9
Kolno	3116	59	1,9
Łomża	6276	459	7,3
Mońki	2006	63	3,1
Sejny	2084	26	1,2
Siemiatycze	1630	82	5,0
Sokółka	4794	215	4,5
Suwałki	4900	394	8,0
Wysokie Mazowieckie	2330	60	2,6
Zambrów	2725	94	3,4
<b>Woj. podlaskie</b>	<b>65920</b>	<b>3573</b>	<b>5,4</b>

### **Bilans niepełnosprawnych bezrobotnych**

**W 2011r. w urzędach pracy zarejestrowało się 3781 bezrobotnych niepełnosprawnych** (5,0% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 381 osób (10,1% ogółu napływu w tej populacji), a po raz kolejny 3400 osób (tj. 89,9%).

Napływ do bezrobocia osób niepełnosprawnych zwiększył się w stosunku do 2010r. o 0,6%, podczas gdy napływ bezrobotnych ogółem zmniejszył się o 14,6%.

**W 2011 roku z ewidencji bezrobotnych wyłączono 3740 osób niepełnosprawnych, tj. o 30 osób więcej niż w 2010r.** (wzrost odpływów o 0,8%, a więc większy niż wśród ogółu bezrobotnych, wśród których odpływy zwiększyły się o 14,6%).

**Najczęstszą przyczyną wyłączenia niepełnosprawnych bezrobotnych ze statystyki urzędów pracy były podjęcia pracy (33,0% odpływu tej subpopulacji) oraz rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy (22,4%).** W analizowanym okresie pracę podjęły 1234 osoby w omawianej kategorii (i było to o 17 osób mniej niż w 2010r.). Pracę niesubsydiowaną podjęło 1061 osób (28,4% odpływu tej subpopulacji), a w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 173 osoby (4,6% odpływu).

Wskaźnik płynności rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, rozumiany jako stosunek liczby osób podejmujących pracę w 2011r. do liczby osób nowo zarejestrowanych w tym czasie, wyniósł 32,6% (w 2010r. – 33,3%). Dla porównania, dla całej zbiorowości bezrobotnych wskaźnik ten wyniósł 41,7%.

**W 2011r. różnego rodzaju działaniami aktywizacyjnymi objęto 595 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, co stanowiło 5,9% (w poprzednim roku 3,1%) wszystkich zaktywizowanych bezrobotnych** (praca subsydiowana, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne, indywidualny program zatrudnienia socjalnego/kontrakt socjalny). Liczba zaktywizowanych bezrobotnych osób niepełnosprawnych spadła o 177 osób, tj. o 22,9% w porównaniu do 2010r.

Największym zainteresowaniem bezrobotnych w omawianej kategorii wiekowej cieszą się staże, które w 2011r. rozpoczęło 219 osób (5,9% odpływu osób niepełnosprawnych), szkolenia, które rozpoczęło 95 osób (2,5%) oraz prace społecznie użyteczne, które rozpoczęły 92 osoby (również 2,5%).

Natomiast jeśli chodzi o udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie aktywizowanych bezrobotnych, to w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, które rozpoczęły prace społecznie użyteczne w 2011 r., osoby niepełnosprawne stanowiły 9,6%. Relatywnie wysoki był również odsetek niepełnosprawnych wśród uczestników szkoleń (6,5%) oraz staży u pracodawcy (5,7%).

#### "Napływy" i "odpływy" niepełnosprawnych bezrobotnych w 2011r.

Wyszczególnienie	Niepełnosprawni bezrobotni	
	liczba	%
<b>Bezrobotni nowo zarejestrowani "napływ"</b>	<b>3781</b>	<b>100,0</b>
z tego rejestrujący się:		
- po raz pierwszy	381	10,1
- po raz kolejny, w tym powracający do rejestracji:	3400	89,9
- po pracach interwencyjnych	287	7,6
- po robotach publicznych	222	5,9
- po stażu	201	5,3
- po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych	3	0,1
- po szkoleniu	134	3,5
- po pracach społecznie użytecznych	131	3,5
<b>Bezrobotni wyrejestrowani "odpływ", w tym z powodu:</b>	<b>3740</b>	<b>100,0</b>
• podjęcia pracy, z tego:	1234	33,0
• pracy niesubsydiowanej	1061	28,4
- w tym pracy sezonowej	90	2,4
• pracy subsydiowanej, w tym:	173	4,6
- na miejscach pracy subsydiowanych przez PFRON	26	0,7
- w zakładach pracy chronionej	1	0,02

Wyszczególnienie	Niepełnosprawni bezrobotni	
	liczba	%
- w ramach prac interwencyjnych	79	2,1
- w ramach robót publicznych	35	0,9
- z tytułu podjęcia działalności gospodarczej	22	0,6
• rozpoczęcia szkolenia	95	2,5
• rozpoczęcia stażu	219	5,9
• rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy	0	0,0
• rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	92	2,5
• rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	16	0,4
• odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy	32	0,9
• rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do pracy	836	22,4
• utraty statusu osoby niepełnosprawnej	620	16,6

### Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych

W 2011 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy woj. podlaskiego 713 ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. Stanowiły one 4,3% wszystkich ofert będących w dyspozycji PUP (16727). Ofert pracy niesubsydiowanej było 535 (75,0%), a subsydiowanej 178 (25,0%), w tym 67 miejsc aktywizacji zawodowej (54 miejsc stażu i 13 pracy społecznie użytecznej).

W porównaniu do poprzedniego roku liczba ofert pracy kierowanych do niepełnosprawnych zwiększyła się o 95 osób, tj. o 15,4% (w 2010r. – 618). Wzrost ten wynikał ze zwiększenia się liczby ofert pracy niesubsydiowanej – o 118, tj. o 28,3%, jednocześnie bowiem spadła liczba ofert pracy subsydiowanej – o 23, tj. o 11,4%. Dla porównania, ogólna liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy zmniejszyła się w stosunku do 2010r. o 34,8%, chociaż i w tym przypadku odnotowano wzrost liczby ofert pracy niesubsydiowanej – o 6,6%.

**Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w końcu 2011 roku**

2011r.		Bezrobotni ogółem	Bezrobotni niepełnosprawni ogółem		w tym kobiety	
			liczba	%	liczba	%
<b>Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych ogółem, w tym:</b>		<b>65920</b>	<b>3573</b> (5,4% ogółu bezrobotnych)	<b>100</b>	<b>1474</b>	<b>100</b>
wg płci	kobiety	31736	1474	41,3	1474	100
	mężczyźni	34184	2099	58,7	-	-
	z prawem do zasiłku	<b>8145</b>	<b>463</b>	<b>13,0</b>	<b>207</b>	<b>14,0</b>
	bez prawa do zasiłku	<b>57775</b>	<b>3110</b>	<b>87,0</b>	<b>1267</b>	<b>86,0</b>
wg miejsca zamieszkania	wieś	22472	830	23,2	318	21,6
	miasto	43448	2743	76,8	1156	78,4
wg wieku	18-24	<b>14737</b>	<b>211</b>	<b>5,9</b>	<b>92</b>	<b>6,2</b>
	25-34	<b>19175</b>	<b>510</b>	<b>14,3</b>	<b>238</b>	<b>16,1</b>
	35-44	<b>11288</b>	<b>566</b>	<b>15,8</b>	<b>259</b>	<b>17,6</b>
	45-54	<b>12860</b>	<b>1171</b>	<b>32,8</b>	<b>550</b>	<b>37,3</b>
	55-59	<b>6079</b>	<b>815</b>	<b>22,8</b>	<b>335</b>	<b>22,7</b>
	60-64 lata	<b>1781</b>	<b>300</b>	<b>8,4</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
wg wykształcenia	wyższe	8650	170	4,8	89	6,0
	policealne i średnie zawodowe	15108	714	20,0	351	23,8
	średnie ogólnokształcące	8107	293	8,2	163	11,1
	zasadnicze zawodowe	16053	1092	30,6	416	28,2
	gimnazjalne i poniżej	18002	1304	36,5	455	30,9
wg stażu pracy	do 1 roku	10369	<b>459</b>	<b>12,8</b>	<b>196</b>	<b>13,3</b>
	1-5	14398	<b>564</b>	<b>15,8</b>	<b>214</b>	<b>14,5</b>
	5-10	7812	<b>487</b>	<b>13,6</b>	<b>220</b>	<b>14,9</b>
	10-20	8630	<b>768</b>	<b>21,5</b>	<b>337</b>	<b>22,9</b>
	20-30	6373	<b>666</b>	<b>18,6</b>	<b>267</b>	<b>18,1</b>
	30 lat i więcej	2013	<b>202</b>	<b>5,7</b>	<b>47</b>	<b>3,2</b>
	bez stażu	16325	<b>427</b>	<b>12,0</b>	<b>193</b>	<b>13,1</b>
wg czasu pozostawania bez pracy	do 1 mies.	<b>5692</b>	203	5,7	95	6,4
	1-3	<b>11488</b>	498	13,9	221	15,0
	3-6	<b>10942</b>	457	12,8	210	14,2
	6-12	<b>12015</b>	545	15,3	211	14,3
	12-24	<b>13245</b>	685	19,2	282	19,1
	pow. 24	<b>12538</b>	1185	33,2	455	30,9
wg stopnia niepełnosprawności	Znaczny	<b>x</b>	<b>45</b>	<b>1,3</b>		
	Umiarkowany	<b>x</b>	<b>569</b>	<b>15,9</b>		
	Lekki	<b>x</b>	<b>2959</b>	<b>82,8</b>		
wg rodzaju niepełnosprawności	Upośledzenie umysłowe	x	109	3,1		
	Choroby psychiczne	x	420	11,8		
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	x	208	5,8		
	Choroby wzroku	x	429	12,0		
	Upośledzenia narządu ruchu	x	1151	32,2		
	Epilepsja	x	102	2,9		
	Choroby układu oddechowego i układu krążenia	x	387	10,8		
	Choroby układu pokarmowego	x	75	2,1		
	Choroby układu moczowo-płciowego	x	42	1,2		
	Choroby neurologiczne	x	191	5,3		
	Inne	x	410	11,5		
	Nieustalony	x	49	1,4		

*Opracowanie:  
Wydział Badań i Analiz  
Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku*